

- збільшення обсягів виробництва і зайнятості внаслідок збільшення сукупного попиту за рахунок додаткового споживчого попиту іноземних працівників;
- економія на витратах на освіту і професійну підготовку кадрів;
- можливості заповнення вакансій у неперестигних сферах діяльності і галузях економіки з важкою фізичною працею;
- зниження соціальної напруги серед національних працівників під час економічних спадів за рахунок звільнення іммігрантів і заповнення вакансій працівниками-резидентами;
- економія видатків державного бюджету за рахунок відсутності пенсійного забезпечення мігрантів та неохопленості їх багатьма соціальними програмами;
- підвищення рівня конкурентності та ефективності розподілу трудових ресурсів на національному ринку праці за рахунок появи на ньому іноземних працівників;
- покращення демографічної ситуації в країнах зі старіючими націями, омолодження трудових ресурсів;
- збільшення податкових надходжень до державного бюджету за рахунок іммігрантів як додаткових платників податків [3].

До негативних наслідків (втрат) міжнародної трудової міграції для країн-реципієнтів відносяться:

- посилення соціальної напруги через негативний вплив залучення іноземної робочої сили на рівень оплати праці та зайнятості національних працівників;
- підвищення ризиків виникнення міжнаціональних, міжетнічних, міжконфесійних та інших конфліктів, погіршення криміногенної ситуації;
- збільшення державних видатків на соціальний захист іммігрантів;
- вплив частини грошових доходів за кордон у вигляді переказів іммігрантів.

Явище трудової міграції потребує активного втручання держави:

1. Забезпечення умов для поширення легального працевлаштування. З цією метою слід активізувати підписання відповідних міждержавних угод та удосконалення чинного законодавства в частині ліцензування фірм для проведення працевлаштування за кордоном.

2. Забезпечення прав та соціального захисту працівників-мігрантів.

3. Здійснення постійного аналізу масштабів нелегальної трудової міграції за межі України та проведення всіх можливих, в рамках законодавства, заходів для попередження цього явища і запобігання торгівлі людьми.

Цілеспрямовано створювати робочі місця в таких галузях, як сільське господарство, легка, текстильна і хімічна промисловість, тобто там, де сьогодні використовується праця мігрантів в Європі. Слід радикально переглянути механізм оплати праці усередині країни.

Важливо не забувати, що чим стабільнішим буде національне бізнес – середовище і динамічнішим ринок, тим сильніші будуть мотиви іммігрантів повернутися на батьківщину.

#### **Список використаних джерел:**

1. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05 листопада 2015 року // Відом. Верховної Ради України. – 2016. – № 49-50. – Ст. 463.

2. Нелегальна міграція та політика держави щодо її протидії : Фондова лекція з дисципліни «Міграційне право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/ad/lectures/protudiya-nel\\_migr.docx](http://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/ad/lectures/protudiya-nel_migr.docx).

3. Мойсей В.І. Зовнішні економічні ефекти міжнародної міграції робочої сили : дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / В.І. Мойсей. – Львів, 2015. – 235 с.

**Калюжна Ірина**

студентка

**Стадник Вікторія**

к.е.н., старший викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

#### **ПРОБЛЕМИ НАРОДОНАСЕЛЕННЯ ТА ДЕМОГРАФІЯ**

Демографія – наука про народонаселення. Охоплює процеси та явища, що характеризують кількісні й якісні зміни в людському середовищі.

Демографія як наука вивчає кількість, склад, розміщення та рух (міграцію) населення, охоплює широке коло питань (стан і динаміка

населення, соціально-економічні закономірності його змін, відтворення на основі біологічних, економічних, соціальних, географічних чинників і умов) [6].

Проблемі народонаселення, причини та наслідки погіршення демографічної ситуації присвячені дослідження багатьох провідних науковців, серед яких Н. Заярна, О. Богуцький, В. Гавришин, С. Грушко та інші.

Під народонаселенням розуміють сукупність людей, що живуть на Землі або в межах її частин (континентів, країн, областей), головний матеріальний компонент людського суспільства.

Безупинно відновляючись у процесі відтворення, народонаселення характеризується кількістю, віковим, статевим, національним і релігійним складом.

На сучасному етапі розвитку суспільства значною мірою зростає актуальність та значення проблем розвитку населення. Це пов'язано з тим, що сучасні демографічні процеси відзначаються великою різноманітністю та нерідко суперечливими наслідками. Демографічні процеси тісно пов'язані з економічними, соціальними, екологічними та іншими процесами. Крім того, накопичується диспропорція в зростанні кількості населення і життєвих ресурсів, що проявляється у найбільш відсталих країнах третього світу.

До проблем народонаселення слід віднести:

- неконтрольовану урбанізацію в країнах, що розвиваються;
- кризу великих міст у деяких розвинених країнах;
- стихійну внутрішню й зовнішню міграцію, яка ускладнює політичні відносини між державами. Найважливіші проблеми народонаселення, які загрожують негативними наслідками є:

- стрімке зростання населення або демографічний вибух, у країнах що розвиваються;

- скорочення населення або демографічна криза, в економічно розвинених країнах.

Важливість даної проблеми полягає в тому, що такий розвиток негативно позначається на міжнародних відносинах. Подолання економічної відсталості регіонів, що розвиваються, необхідне для нормальних відносин між державами і для прогресу людства в цілому [4].

Основні причини демографічного вибуху можна звести до наступних чинників: